

LBRIS

We know
books

Gabriela Bogasiu

Judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție

Legea contenciosului administrativ

Comentată și adnotată

Cuprinde legislație, jurisprudență și doctrină

Ediția a V-a, revăzută și adăugită

Universul Juridic

București

-2022-

Cuprins

Cuvânt-înainte	7
Abrevieri	9

CAPITOLUL I

DISPOZIȚII GENERALE	11
Art. 1. Subiectele de sesizare a instanței	11
Art. 2. Semnificația unor termeni	47
Art. 3. Tutela administrativă	101
Art. 4. Excepția de nelegalitate	107
Art. 5. Actele nesupuse controlului și limitele controlului	132
Art. 6. Actele administrativ-jurisdicționale	151

CAPITOLUL II

PROCEDURA DE SOLUȚIONARE A CERERILOR ÎN CONTENCIOSUL

ADMINISTRATIV	170
Art. 7. Procedura prealabilă	170
Art. 8. Obiectul acțiunii judiciare	199
Art. 9. Acțiunile împotriva ordonanțelor Guvernului	218
Art. 10. Instanța competentă	232
Art. 11. Termenul de introducere a acțiunii	263
Art. 12. Documentele necesare	280
Art. 13. Citarea părților, relații	286
Art. 14. Suspendarea executării actului	291
Art. 15. Solicitarea suspendării prin acțiunea principală	315
Art. 16. Introducerea în cauză a funcționarului	323
Art. 16 ¹ . Introducerea în cauză a altor subiecte de drept	328
Art. 17. Judecarea cererilor	333
Art. 18. Soluțiile pe care le poate da instanța	352
Art. 19. Termenul de prescripție pentru despăgubiri	380
Art. 20. Recursul	392
Art. 21. Căile extraordinare de atac	402

CAPITOLUL III

PROCEDURA DE EXECUTARE	417
Art. 22. Titlul executoriu	417
Art. 23. Obligația publicării	419
Art. 24. Obligația executării	422
Art. 25. Instanța de executare	437
Art. 26. Acțiunea în regres	439

CAPITOLUL IV

DISPOZIȚII TRANZITORII ȘI FINALE	443
Art. 27. Judecarea cauzelor aflate pe rol	443

Art. 28. Completarea cu dreptul comun	445
Art. 29. Corelarea terminologică	458
Art. 30. Dispoziții tranzitorii	458
Art. 31. Intrarea în vigoare	463
Nota autorului	467
Index alfabetic	469
Bibliografie	475

CAPITOLUL I
DISPOZIȚII GENERALE**Art. 1. Subiectele de sesizare a instanței**

(1) Orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente, pentru anularea actului, recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim și repararea pagubei ce i-a fost cauzată. Interesul legitim poate fi atât privat, cât și public.

(2) Se poate adresa instanței de contencios administrativ și persoana vătămată într-un drept al său sau într-un interes legitim printr-un act administrativ cu caracter individual, adresat altui subiect de drept.

(3) Avocatul Poporului, în urma controlului realizat, potrivit legii sale organice, dacă apreciază că ilegalitatea actului sau refuzul autorității administrative de a-și realiza atribuțiile legale nu poate fi înlăturat decât prin justiție, poate sesiza instanța competentă de contencios administrativ de la domiciliul petentului. Petiționarul dobândește de drept calitatea de reclamant, urmând a fi citat în această calitate. Dacă petiționarul nu își însușește acțiunea formulată de Avocatul Poporului la primul termen de judecată, instanța de contencios administrativ anulează cererea.

(4) Ministerul Public, atunci când, în urma exercitării atribuțiilor prevăzute de legea sa organică, apreciază că încălcările drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor se datorează existenței unor acte administrative unilaterale individuale ale autorităților publice emise cu exces de putere, cu acordul prealabil al acestora, sesizează instanța de contencios administrativ de la domiciliul persoanei fizice sau de la sediul persoanei juridice vătămate. Petiționarul dobândește de drept calitatea de reclamant, urmând a fi citat în această calitate.

(5) Când Ministerul Public apreciază că prin emiterea unui act administrativ normativ se vatămă un interes legitim public, sesizează instanța de contencios administrativ competentă de la sediul autorității publice emitente.

(6) Autoritatea publică emitentă a unui act administrativ unilateral nelegal poate să solicite instanței anularea acestuia, în situația în care actul nu mai poate fi revocat întrucât a intrat în circuitul civil și a produs efecte juridice. În cazul admiterii acțiunii, instanța se pronunță, dacă a fost sesizată prin cererea de chemare în judecată, și asupra validității actelor juridice încheiate în baza actului administrativ nelegal, precum și asupra efectelor juridice produse de acestea. Acțiunea poate fi introdusă în termen de un an de la data emiterii actului.

(7) Persoana vătămată în drepturile sau în interesele sale legitime prin ordonanțe sau dispoziții din ordonanțe ale Guvernului neconstituționale se poate adresa instanței de contencios administrativ, în condițiile prezentei legi.

(8) Prefectul, Agenția Națională a Funcționarilor Publici și orice subiect de drept public pot introduce acțiuni în contencios administrativ, în condițiile prezentei legi și ale legilor speciale.

(9) La soluționarea cererilor în contencios administrativ, reprezentantul Ministerului Public poate participa, în orice fază a procesului, ori de câte ori apreciază că este necesar pentru apărarea ordinii de drept, a drepturilor și libertăților cetățenilor.

◆ **Sumar**

1. Constituția României: art. 52; **2.** Codul de procedură civilă: art. 29, art. 30, art. 32, art. 33, art. 36, art. 37, art. 40, art. 56, art. 57; **3.** Decretul-Lege nr. 118/1990: art. 13; **4.** Legea nr. 50/1991: art. 12; **5.** Legea nr. 61/1993: art. 9; **6.** Legea nr. 33/1994: art. 20; **7.** Legea nr. 44/1994: art. 20; **8.** Ordonanța Guvernului nr. 68/1994: art. 19; **9.** Legea nr. 36/1995: art. 76; **10.** Legea nr. 107/1996: art. 60; **11.** Legea nr. 111/1996: art. 54; **12.** Legea nr. 182/2000: art. 21; **13.** Ordonanța Guvernului nr. 26/2000: art. 44; **14.** Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000: art. 3; **15.** Ordonanța Guvernului nr. 2/2000: art. 35; **16.** Ordonanța Guvernului nr. 66/2000: art. 34; **17.** Legea nr. 101/2006: art. 8; **18.** Ordonanța Guvernului nr. 41/2003: art. 21; **19.** Codul de procedură fiscală: art. 281; **20.** Legea nr. 248/2005: art. 21; **21.** Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2005: art. 18; **22.** Legea nr. 192/2006: art. 41; **23.** Legea nr. 101/2016: art. 1, art. 2, art. 32; **24.** Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019: art. 495, art. 500, art. 527, art. 536.

◆ **Extrase**

1. Constituția României (republicată în M. Of. nr. 767 din 31 octombrie 2003)

~ art. 52. *Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică*

(1) Persoana vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim, anularea actului și repararea pagubei.

(2) Condițiile și limitele exercitării acestui drept se stabilesc prin lege organică.

(3) Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare. Răspunderea statului este stabilită în condițiile legii și nu înlătură răspunderea magistraților care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență.

2. Codul de procedură civilă (republicat în M. Of. nr. 247 din 10 aprilie 2015)

~ art. 29. *Noțiune*

Acțiunea civilă este ansamblul mijloacelor procesuale prevăzute de lege pentru protecția dreptului subiectiv pretins de către una dintre părți sau a unei alte situații juridice, precum și pentru asigurarea apărării părților în proces.

~ art. 30. *Cereri în justiție*

(1) Oricine are o pretenție împotriva unei alte persoane ori urmărește soluționarea în justiție a unei situații juridice are dreptul să facă o cerere înaintea instanței competente.

(2) Cererile în justiție sunt principale, accesorii, adiționale și incidentale.

(3) Cererea principală este cererea introductivă de instanță. Ea poate cuprinde atât capete de cerere principale, cât și capete de cerere accesorii.

(4) Cererile accesorii sunt acele cereri a căror soluționare depinde de soluția dată unui capăt de cerere principal.

(5) Constituie cerere adițională acea cerere prin care o parte modifică pretențiile sale anterioare.

(6) Cererile incidentale sunt cele formulate în cadrul unui proces aflat în curs de desfășurare.

~ art. 32. *Condiții de exercitare a acțiunii civile*

(1) Orice cerere poate fi formulată și susținută numai dacă autorul acesteia:

a) are capacitate procesuală, în condițiile legii;

b) are calitate procesuală;

- c) formulează o pretenție;
- d) justifică un interes.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică, în mod corespunzător, și în cazul apărărilor.

~ art. 33. *Interesul de a acționa*

Interesul trebuie să fie determinat, legitim, personal, născut și actual. Cu toate acestea, chiar dacă interesul nu este născut și actual, se poate formula o cerere cu scopul de a preveni încălcarea unui drept subiectiv amenințat sau pentru a preîntâmpina producerea unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara.

~ art. 36. *Calitatea procesuală*

Calitatea procesuală rezultă din identitatea dintre părți și subiectele raportului juridic litigios, astfel cum acesta este dedus judecății. Existența sau inexistența drepturilor și a obligațiilor afirmate constituie o chestiune de fond.

~ art. 37. *Legitimarea procesuală a altor persoane*

În cazurile și condițiile prevăzute exclusiv prin lege, se pot introduce cereri sau se pot formula apărări și de persoane, organizații, instituții sau autorități, care, fără a justifica un interes personal, acționează pentru apărarea drepturilor ori intereselor legitime ale unor persoane aflate în situații speciale sau, după caz, în scopul ocrotirii unui interes de grup ori general.

~ art. 40. *Sanctiunea încălcării condițiilor de exercitare a acțiunii civile*

(1) Cererile făcute de o persoană care nu are capacitate procesuală sunt nule sau, după caz, anulabile. De asemenea, în cazul lipsei calității procesuale sau a interesului, instanța va respinge cererea ori apărarea formulată ca fiind făcută de o persoană sau împotriva unei persoane fără calitate ori ca lipsită de interes, după caz.

(2) Încălcarea dispozițiilor prezentului titlu poate, de asemenea, atrage aplicarea și a altor sancțiuni prevăzute de lege, iar cel care a suferit un prejudiciu are dreptul de a fi despăgubit, potrivit dreptului comun.

~ art. 56. *Capacitatea procesuală de folosință*

(1) Poate fi parte în judecată orice persoană care are folosința drepturilor civile.

(2) Cu toate acestea, pot sta în judecată asociațiile, societățile sau alte entități fără personalitate juridică, dacă sunt constituite potrivit legii.

(3) Lipsa capacității procesuale de folosință poate fi invocată în orice stare a procesului. Actele de procedură îndeplinite de cel care nu are capacitate de folosință sunt lovite de nulitate absolută.

~ art. 57. *Capacitatea procesuală de exercițiu*

(1) Cel care are calitatea de parte își poate exercita drepturile procedurale în nume propriu sau prin reprezentant, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel.

(2) Partea care nu are exercițiul drepturilor procedurale nu poate sta în judecată decât dacă este reprezentată, asistată ori autorizată în condițiile prevăzute de legile sau, după caz, de statutele care îi reglementează capacitatea ori modul de organizare.

(3) Lipsa capacității de exercițiu a drepturilor procedurale poate fi invocată în orice stare a procesului.

(4) Actele de procedură îndeplinite de cel care nu are exercițiul drepturilor procedurale sunt anulabile. Reprezentantul sau ocrotitorul legal al acestuia va putea însă confirma toate sau numai o parte din aceste acte.

(5) Când instanța constată că actul de procedură a fost îndeplinit de o parte lipsită de capacitate de exercițiu va acorda un termen pentru confirmarea lui. Dacă actul nu este confirmat, se va dispune anularea lui.

(6) Dispozițiile alin. (5) se aplică în mod corespunzător și persoanelor cu capacitate de exercițiu restrânsă.

3. Decretul-Lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri (republicat în M. Of. nr. 1208 din 10 decembrie 2020)

~ *art. 13 alin. (8)* – Împotriva deciziei persoana interesată poate face contestație la secția de contencios administrativ și fiscal a tribunalului, în termen de 30 de zile de la data comunicării hotărârii, potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare. Hotărârea tribunalului este definitivă. Contestațiile sunt scutite de taxa judiciară de timbru.

4. Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții (republicată în M. Of. nr. 933 din 13 octombrie 2004)

~ *art. 12 – (1)* Autorizațiile de construire sau de desființare, emise cu încălcarea prevederilor legale, pot fi anulate de către instanțele de contencios administrativ, potrivit legii, ca urmare a introducerii acțiunii de către prefect, în urma activității de control a Inspectoratului de Stat în Construcții - I.S.C.

(2) O dată cu introducerea acțiunii se pot solicita instanței judecătorești suspendarea autorizației de construire sau desființare și oprirea executării lucrărilor, până la soluționarea pe fond a cauzei.

5. Legea nr. 61/1993 privind alocația de stat pentru copii (republicată în M. Of. nr. 767 din 14 noiembrie 2012)

~ *art. 9* – Contestațiile formulate împotriva modului de stabilire și de plată a alocației de stat pentru copii se soluționează potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.

6. Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică (republicată în M. Of. nr. 472 din 5 iulie 2011)

~ *art. 20 – (1)* În cazul în care și noile propuneri vor fi respinse, expropriatorul, precum și proprietarii sau celelalte persoane titulare de drepturi reale asupra imobilului propus spre expropriere pot contesta hotărârea comisiei, constituită potrivit art. 15, la Curtea de apel în raza căreia se află situat imobilul, în termen de 15 zile de la comunicare, potrivit prevederilor Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Contestația este scutită de taxă și se soluționează de urgență și cu precădere.

7. Legea nr. 44/1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război (republicată în M. Of. nr. 783 din 28 octombrie 2002)

~ *art. 20* – Contestațiile privind modul de stabilire a calității de veteran de război și de văduvă de război se soluționează conform Legii contenciosului administrativ nr. 29/1990¹.

8. Ordonanța Guvernului nr. 68/1994 privind protejarea patrimoniului cultural național (publicată în M. Of. nr. 247 din 31 august 1994; aprobată, cu modificări, prin Legea nr. 41/1995, publicată în M. Of. nr. 105 din 30 mai 1995)

~ *art. 19 alin. (2)-(3)* – (2) Proprietarii sau titularii de alte drepturi reale asupra monumentelor istorice sau bunurilor culturale mobile clasate pot contesta aceste măsuri în termen de 30 de zile de la primirea notificării din partea Direcției monumentelor istorice, respectiv a Direcției muzeelor și colecțiilor.

¹ Legea contenciosului administrativ nr. 29/1990 a fost abrogată. A se vedea Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004.

(3) Contestațiile se soluționează în termen de 5 zile. Persoanele nemulțumite de soluția dată în rezolvarea contestației se pot adresa instanțelor judecătorești competente, potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 29/1990¹.

9. Legea nr. 36/1995 a notarilor publici și a activității notariale (republicată în M. Of. nr. 237 din 19 martie 2018)

~ art. 76 alin. (5) – Hotărârea Consiliului de disciplină poate fi atacată cu contestație la Consiliul Uniunii în termen de 15 zile de la comunicare. Împotriva hotărârii Consiliului Uniunii se poate formula contestație la Secția de contencios administrativ a Curții de Apel București, în termen de 15 zile de la comunicare.

10. Legea nr. 107/1996 a apelor (publicată în M. Of. nr. 244 din 8 octombrie 1996)

~ art. 60 – Avizele și autorizațiile de gospodărire a apelor, precum și refuzul de emitere a acestora pot fi contestate potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.

11. Legea nr. 111/1996 privind desfășurarea în siguranță, reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare (republicată în M. Of. nr. 552 din 27 iunie 2006)

~ art. 54 – Orice persoană fizică sau juridică care a suferit un prejudiciu ca urmare a abuzurilor săvârșite de Comisie sau de alt organism prevăzut de prezenta lege poate face plângere, în termen de 30 de zile, la instanța de contencios administrativ.

12. Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil (republicată în M. Of. nr. 259 din 9 aprilie 2014)

~ art. 21 – (1) Ordinul de clasare, de declasare sau de trecere dintr-o categorie în alta a patrimoniului cultural național a unui bun cultural mobil poate fi contestat de proprietarul sau de titularul dreptului de administrare la Ministerul Culturii, în termen de 30 de zile de la comunicare.

(2) Ministerul Culturii este obligat să soluționeze contestația în termen de 30 de zile de la înregistrarea acesteia.

(3) În cazul în care proprietarul sau titularul dreptului de administrare este nemulțumit de răspunsul la contestația adresată Ministerului Culturii, el se poate adresa, în condițiile Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, instanțelor judecătorești competente.

13. Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații (publicată în M. Of. nr. 39 din 31 ianuarie 2000, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 246/2005, publicată în M. Of. nr. 656 din 25 iulie 2005)

~ art. 44 – Litigiile referitoare la recunoașterea utilității publice a asociațiilor și fundațiilor se soluționează potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004.

14. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94/2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România (republicată în M. Of. nr. 797 din 1 septembrie 2005)

~ art. 3 alin. (7) – Deciziile Comisiei speciale de retrocedare vor putea fi atacate cu contestație la instanța de contencios administrativ în a cărei rază teritorială este situat imobilul solicitat, în termen de 30 de zile de la comunicarea acestora. Hotărârea pronunțată de instanța de contencios administrativ este supusă căilor de atac potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004.

¹ Legea contenciosului administrativ nr. 29/1990 a fost abrogată. A se vedea Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004.

15. Ordonanța Guvernului nr. 2/2000 privind organizarea activității de expertiză tehnică judiciară și extrajudiciară (publicată în M. Of. nr. 26 din 25 ianuarie 2000; aprobată prin Legea nr. 156/2002, publicată în M. Of. nr. 249 din 15 aprilie 2002)

~ art. 35 alin. (3)-(6) – (3) Împotriva sancțiunii disciplinare aplicate expertul poate face plângere în termen de 15 zile de la comunicare. Plângerea făcută în termen suspendă executarea sancțiunii.

(4) Plângerea se rezolvă în termen de 30 de zile de la data înregistrării de către ministrul justiției sau de un împuternicit anume desemnat de acesta.

(5) Hotărârea ministrului justiției poate fi atacată la instanța de contencios administrativ competentă, potrivit legii.

(6) Hotărârea instanței este definitivă.

16. Ordonanța Guvernului nr. 66/2000 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier în proprietate industrială (republicată în M. Of. nr. 1019 din 21 decembrie 2006)

~ art. 34 alin. (1)-(2) – (1) Împotriva hotărârii comisiei de disciplină a Camerei prin care s-a aplicat o sancțiune prevăzută la art. 31 lit. c) și d) se poate formula contestație la instanța judecătorească competentă, în termen de 30 de zile de la data comunicării hotărârii.

(2) Competența de judecată aparține instanței de contencios administrativ. Procedura prealabilă nu este obligatorie.

17. Legea nr. 101/2006 a serviciului de salubritate a localităților (republicată în M. Of. nr. 658 din 8 septembrie 2014)

~ art. 8 – (1) În exercitarea atribuțiilor ce le revin potrivit art. 6 alin. (1), autoritățile administrației publice locale adoptă hotărâri sau emit dispoziții, după caz.

(2) Hotărârile autorităților deliberative ale unităților administrativ-teritoriale, adoptate în aplicarea prezentei legi, pot fi atacate la instanțele de contencios administrativ de persoanele fizice sau juridice interesate, în condițiile legii.

18. Ordonanța Guvernului nr. 41/2003 privind dobândirea și schimbarea pe cale administrativă a numelor persoanelor fizice (publicată în M. Of. nr. 68 din 2 februarie 2003; aprobată, cu modificări, prin Legea nr. 323/2003, publicată în M. Of. nr. 510 din 15 iulie 2003)

~ art. 21 – În cazul admiterii unei cereri de schimbare a numelui pe cale administrativă, persoana căreia i-a fost vătămât un drept sau un interes legitim recunoscut de lege poate solicita, pe cale judecătorească, în condițiile Legii nr. 29/1990¹, cu modificările ulterioare, anularea dispoziției de schimbare a numelui. Acțiunea în justiție poate fi introdusă în termen de 6 luni de la data la care a luat cunoștință de schimbarea numelui și numai dacă persoana care o depune face dovada că, din motive obiective, neimputabile ei, nu a putut formula opoziția prevăzută la art. 11.

19. Codul de procedură fiscală adoptat prin Legea nr. 207/2015 (publicat în M. Of. nr. 547 din 23 iulie 2015)

~ art. 281 alin. (2) – Deciziile emise în soluționarea contestațiilor împreună cu actele administrative fiscale la care se referă pot fi atacate de către contestator sau de către persoanele introduse în procedura de soluționare a contestației, la instanța judecătorească de contencios administrativ competentă, în condițiile legii.

¹ Legea nr. 29/1990 a fost abrogată. A se vedea Legea nr. 554/2004.

20. Legea nr. 248/2005 privind regimul liberei circulații a cetățenilor români în străinătate (publicată în M. Of. nr. 682 din 29 iulie 2005)

~ *art. 21* – (1) Dacă în urma depunerii cererii pentru eliberarea pașaportului simplu electronic ori a pașaportului simplu temporar se constată faptul că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege în acest sens, solicitantului i se respinge cererea.

(2) Decizia de respingere a cererii, precum și motivele care au stat la baza acesteia se comunică solicitantului în scris, în termenul stabilit pentru soluționarea cererii.

(3) Decizia de respingere a cererii este supusă controlului judecătoresc, potrivit Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004.

21. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2005 privind protecția mediului (publicată în M. Of. nr. 1196 din 30 decembrie 2005; aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 265/2006, publicată în M. Of. nr. 586 din 6 iulie 2006)

~ *art. 18* – Litigiile generate de emiterea, revizuirea, suspendarea sau anularea actelor de reglementare se soluționează de instanțele de contencios administrativ competente.

22. Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator (publicată în M. Of. nr. 441 din 22 mai 2006)

~ *art. 41 alin. (1)* – Hotărârea Consiliului de mediere de aplicare a sancțiunilor prevăzute la art. 39 alin. (1) poate fi atacată la instanța de contencios administrativ competentă, în termen de 15 zile de la comunicarea acesteia.

23. Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor (publicată în M. Of. nr. 393 din 23 mai 2016)

~ *art. 1* – (1) Prezenta lege reglementează remediile, căile de atac și procedura de soluționare a acestora, pe cale administrativ-jurisdicțională sau judiciară, în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune, precum și organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor.

(2) Prezenta lege se aplică și cererilor având ca obiect acordarea despăgubirilor pentru repararea prejudiciilor cauzate în cadrul procedurii de atribuire, precum și celor privind executarea, anularea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a contractelor.

(3) Scopul prezentei legi îl constituie asigurarea, la nivel național, a unor mecanisme și proceduri efective, rapide și eficiente de sesizare și remediere a neregulilor, care să garanteze respectarea dispozițiilor legale privind atribuirea contractelor.

~ *art. 2* – (1) Orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim printr-un act al unei autorități contractante sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri poate solicita anularea actului, obligarea autorității contractante la emiterea unui act sau la adoptarea de măsuri de remediere, recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim, pe cale administrativ-jurisdicțională sau judiciară, potrivit prevederilor prezentei legi.

(2) Oricare dintre membrii unei asocieri a unor operatori economici, fără personalitate juridică, poate formula orice cale de atac reglementată de prezenta lege.

~ *art. 32* – (1) Instanța competentă să soluționeze plângerea formulată împotriva deciziei pronunțate de Consiliu este curtea de apel, secția de contencios administrativ și fiscal, în a cărei rază teritorială se află sediul autorității contractante. Plângerile se soluționează de complete specializate în achiziții publice.

(2) Instanța competentă să soluționeze plângerea formulată împotriva deciziei pronunțate de Consiliu privind procedurile de atribuire de servicii și/sau lucrări aferente infrastructurii de transport de interes național, astfel cum este definită de legislația în vigoare, este Curtea de Apel București, Secția contencios administrativ și fiscal.

(3) În situația formulării plângerilor, Consiliul nu are calitate de parte în proces.

(4) Plângerea este soluționată de urgență și cu precădere, într-un termen ce nu va depăși 45 de zile de la data sesizării legale a instanței, în complete specializate în achiziții publice, formate din 3 judecători.

24. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ

~ art. 495. *Căi de atac*

Funcționarul public nemulțumit de sancțiunea aplicată se poate adresa instanței de contencios administrativ, solicitând anularea sau modificarea, după caz, a ordinului sau dispoziției de sancționare.

~ art. 500 alin. (2). *Ordinul sau dispoziția de imputare*

(2) Împotriva ordinului sau dispoziției de imputare funcționarul public în cauză se poate adresa instanței de contencios administrativ, în condițiile legii.

~ art. 527 alin. (1) și (2). *Anularea actului administrativ de încetare a raportului de serviciu*

(1) În cazul în care raportul de serviciu a încetat din motive pe care funcționarul public le consideră netemeinice sau nelegale, acesta poate cere instanței de contencios administrativ anularea actului administrativ prin care s-a constatat sau s-a dispus încetarea raportului de serviciu, în condițiile și termenele prevăzute de legea contenciosului administrativ, precum și plata de către autoritatea sau instituția publică emitentă a actului administrativ a unei despăgubiri egale cu diferența între veniturile obținute în perioada respectivă și cuantumul salariilor indexate, majorate și recalulate și cu celelalte drepturi de care ar fi beneficiat funcționarul public.

(2) La solicitarea funcționarului public, instanța care a constatat nulitatea actului administrativ va dispune reintegrarea acestuia în funcția publică deținută, dacă aceasta mai există în statul de funcții al autorității sau instituției publice, sau, în cazul în care funcția publică deținută nu mai există, într-o funcție publică echivalentă.

~ art. 536. *Competența de soluționare a cauzelor care au ca obiect raportul de serviciu al funcționarului public*

Cauzele care au ca obiect raportul de serviciu al funcționarului public sunt de competența secției de contencios administrativ și fiscal a tribunalului, cu excepția situațiilor pentru care este stabilită expres prin lege competența altor instanțe.

Decizii ale Curții Constituționale

1. Accesul la justiție

Prin Decizia nr. 256 din 14 martie 2006, publicată în Monitorul Oficial nr. 341 din 17 aprilie 2006, Curtea Constituțională a constatat că prevederile art. 1 alin. (1) din Legea nr. 554/2004 sunt constituționale în raport cu dispozițiile art. 21 alin. (1) și (4) și art. 52 alin. (1) din Constituție.

Autorul excepției a susținut că prevederile legale criticate contravin dispozițiilor art. 21 alin. (1) și alor art. 52 alin. (1) din Constituție, pentru că se aplică și în ipoteza vătămării unor interese legitime publice, apreciind că dispozițiile art. 52 alin. (1) din Constituție au rezervat acțiunea în contencios administrativ numai persoanei vătămate într-un drept sau interes legitim al său, iar vătămarea unui interes legitim public aduce atingere unei colectivități, și nu unei persoane determinate. În același

sens, a invocat și prevederile art. 21 alin. (1) din Constituție, care garantează accesul liber la justiție al oricărei persoane pentru a-și apăra drepturile, interesele și libertățile sale legitime.

Din interpretarea gramaticală a art. 52 alin. (1) din Constituție, Curtea Constituțională a reținut că acest text face trimitere *in terminis* numai la existența vătămării unui drept al persoanei, prin folosirea pronumelui posesiv „său”, pe când în cazul interesului legitim nu se distinge dacă acesta poate fi public sau privat. Aceasta în timp ce, potrivit art. 21 alin. (1) din Constituție, exercitarea acțiunii în justiție de către orice persoană este posibilă pentru apărarea „drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime”.

Subliniind astfel elementele specifice ale acțiunii în contencios administrativ, Curtea Constituțională a precizat că, în lipsa unei precizări exprese în art. 52, se face aplicarea principiului de drept *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*, reglementarea posibilității sesizării instanței de contencios administrativ asigurând atât ocrotirea interesului public, cât și respectarea interesului privat al persoanei ale cărei drepturi, libertăți sau interese legitime au fost vătămăte.

2. Calitatea procesuală activă a Avocatului Poporului

Prin *Decizia nr. 507 din 17 noiembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial nr. 1154 din 7 decembrie 2004*, Curtea Constituțională a stabilit că dispozițiile referitoare la Avocatul Poporului din cuprinsul art. 1 alin. (3), art. 7 alin. (5), art. 11 alin. (3), art. 13 alin. (2) și art. 28 alin. (2) din Legea nr. 554/2004 sunt constituționale.

În motivarea deciziei pronunțate în cadrul unui control de constituționalitate anterior promulgării legii, Curtea Constituțională a reținut că în urma revizuirii Constituției au fost amplificate atribuțiile instituției Avocatului Poporului în ceea ce privește apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor în raporturile lor cu autoritățile publice.

Nicio prevedere constituțională nu interzice Avocatului Poporului să apere drepturile și libertățile cetățenilor în raport cu toate autoritățile publice, inclusiv cu autoritatea judecătorească.

Calitatea procesuală conferită Avocatului Poporului prin art. 1 alin. (3) din Legea nr. 554/2004 concordă cu rolul și atribuțiile ce revin acestei instituții conform dispozițiilor art. 59 alin. (1) din Constituție și celor ale art. 1 alin. (1) și art. 13 lit. c) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului.

Din analiza textului de lege criticat, Curtea Constituțională a mai reținut că Avocatul Poporului are posibilitatea de a sesiza instanța de contencios administrativ în mod circumstanțiat, atunci când, ca urmare a controlului sesizării formulate de o persoană fizică, apreciază că ilegalitatea actului sau excesul de putere al autorității administrative nu poate fi înlăturat decât prin justiție. Instituirea pentru Avocatul Poporului a atribuției referitoare la posibilitatea sesizării instanței de contencios administrativ în condițiile prevăzute de art. 1 alin. (3) din Legea nr. 554/2004 asigură atât ocrotirea interesului public, cât și respectarea interesului privat al persoanei fizice ale cărei drepturi, libertăți sau interese legitime au fost vătămăte fără a fi încălcat art. 21 alin. (1) din Constituție.

În opinia Curții Constituționale, „acordarea unei asemenea competențe Avocatului poporului, precum și celorlalte autorități – prefect, Ministerul Public, Agenția Națională a Funcționarilor Publici – prevăzute la art. 1 alin. (4) și (8) din Lege (...) nu exclude și nu limitează dreptul persoanei vătămăte într-un drept al său ori într-un interes legitim de către o autoritate publică de a se adresa justiției”.

Exercitând atribuția prevăzută de textul de lege criticat, Avocatul Poporului nu se substituie în drepturile procesuale ale cetățeanului, ci îl sprijină pe acesta, inclusiv prin introducerea acțiunii la instanța de contencios administrativ, el fiind singurul care decide continuarea sau nu a procesului împotriva autorității administrative abuzive, în acord cu principiul înscris la art. 21 alin. (1) din Constituție referitor la accesul liber la justiție.

3. Dreptul autorității emitente de a ataca un act nelegal. Neretroactivitatea legii

Prin *Decizia nr. 371 din 4 mai 2006, publicată în Monitorul Oficial nr. 491 din 7 iunie 2006*, Curtea Constituțională a respins excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (6) din Legea nr. 554/2004.

Autorul excepției a considerat că aceste dispoziții aduc atingere prevederilor constituționale ale art. 15 alin. (2) referitoare la principiul neretroactivității legii, ale art. 44 alin. (1) teza întâi, privind garantarea dreptului de proprietate, și alin. (3), referitor la exproprierea pentru o cauză de utilitate publică. În esență, critica de neconstituționalitate a constatat în susținerea că art. 1 alin. (6) din Legea nr. 554/2004 permite ca și actele administrative emise anterior intrării sale în vigoare să fie supuse controlului judecătoresc, încălcând principiul neretroactivității legii și reglementând o adevărată expropriere.

Curtea Constituțională a reținut că legea în raport cu care se apreciază existența cauzei de nulitate este cea în vigoare la momentul emiterii actului administrativ nelegal, potrivit regulii *tempus regit actum*, legiuitorul statuând că legea aplicabilă anulării actului (legea procedurală – n.n.) este aceea din momentul anulării efective, în speță Legea nr. 554/2004, ceea ce este în conformitate cu principiul retroactivității efectelor nulității, fără a aduce atingere dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Constituție. Curtea a mai reținut că art. 1 alin. (6) din Legea nr. 554/2004 este o normă procedurală adoptată de legiuitor potrivit competenței sale stabilite prin art. 126 alin. (2) din Legea fundamentală.

Cu privire la art. 44 alin. (1) teza a doua din Constituție, Curtea Constituțională a reținut că, potrivit textului menționat referitor la garantarea dreptului de proprietate, conținutul și limitele acestui drept sunt stabilite de lege, iar emiterea unei autorizații de construire cu încălcarea prevederilor legii nu poate justifica protecția dreptului de proprietate instituită prin art. 44 alin. (1) teza întâi.

4. Dreptul autorității emitente de a ataca un act nelegal. Principiul legalității

Prin *Decizia nr. 574 din 19 septembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial nr. 855 din 18 octombrie 2006*, Curtea Constituțională a stabilit că prevederile art. 1 alin. (6) din Legea nr. 554/2004 nu contravin dispozițiilor art. 52 alin. (1) și (2) din Constituție, care consacră dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică de a obține recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim, în condițiile și limitele stabilite prin lege organică.

În acest sens, a reținut că art. 1 alin. (5) din Constituție consacră principiul legalității, constând în obligația generală de respectare a Constituției, a supremației sale și a legilor. Aceasta presupune ca actele administrative ale autorităților publice să fie emise cu respectarea strictă a dispozițiilor legale în vigoare, iar actele care au fost emise cu nerespectarea anumitor prevederi legale să fie revocate ori anulate.

Actele administrative care au intrat în circuitul civil și au produs efecte juridice nu mai pot fi revocate de autoritățile emitente, constatarea nulității sau anularea acestora putând fi dispusă numai de instanța judecătorească, procedura de judecată și competența fiind stabilite prin lege, conform art. 126 alin. (2) din Constituție.

Astfel, este o opțiune a legiuitorului ca pentru constatarea nulității și anularea actului administrativ nelegal să prevadă calea și procedura contenciosului administrativ și să confere autorității emitente dreptul de a sesiza instanța.

Constatarea nulității sau anularea actului administrativ nelegal se face la cererea autorității emitente, întrucât persoana beneficiară a actului nu are interes să ceară aceasta.

Curtea a mai observat că dispozițiile tezei a doua a alin. (6) al art. 1 din Legea nr. 554/2004 exclud măsurile abuzive din partea autorității publice emitente, întrucât prevăd competența instanței judecătorești de a se pronunța, la cerere, și asupra legalității actelor civile încheiate în baza aceluși act, precum și asupra efectelor civile produse.

5. Dreptul autorității emitente de a ataca un act nelegal. Contencios administrativ obiectiv

Prin *Decizia nr. 638 din 3 octombrie 2006, publicată în Monitorul Oficial nr. 903 din 7 noiembrie 2006*, Curtea Constituțională a constatat că prevederile art. 1 alin. (6) din Legea nr. 554/2004 reglementează un caz de contencios administrativ obiectiv, care se referă la analiza în abstract a unei chestiuni de legalitate, având în vedere realizarea unui interes public, caracterizându-se prin generalitate și impersonalitate.